

Tantárgy neve/kódja:	A nyelvészeti gondolkodás története Európában / BNY-DK-220
Tárgyfelelős:	Cser András DSc, PhD, habil. egy. tanár
Tantárgy oktatója:	Cser András DSc, PhD, habil. egy. tanár
Kreditszám:	8 kredit
Óratípus:	előadás
A tantárgy céljának rövid ismertetése:	A kurzus történeti áttekintést nyújt az európai nyelvészeti gondolkodásról az ókortól a középkoron és a kora újkori tudományosságon át egészen a 20. századig. Célja, hogy a doktorandusz hallgatók kritikai megértést szerezzenek a nyelvészet történetének meghatározó alakjairól, iskoláiról és fordulópontjairól, lehetővé téve számukra a kortárs elméletek tágabb szellemi és kulturális kontextusba helyezését.
Elsajátítandó elméleti ismeretanyag:	<p>A hallgatók mélyreható ismereteket szereznek az alábbiakról:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A nyelvre vonatkozó korai reflexiók: a legkorábbi hagyományok, Platón, Arisztotelész - A sztoikusok és az alexandriai iskola hozzájárulása; a római grammatikusok és a rendszerszerű grammatika kialakulása - Nyelvészeti gondolkodás a korai középkorban és a keresztény tudományosságban - A karoling reneszánsz és a késő középkor - Kora újkori nyelvészeti kutatások: a szent nyelvek, népnyelvi grammatikák, mesterséges nyelvek, a nyelv eredetéről szóló viták - Az összehasonlító és tipológiai megközelítések kialakulása - A finnugor és az indoeurópai összehasonlító nyelvészet kezdetei - A történeti nyelvészet mint kiforrott tudomány és az újgrammatikus iskola - Saussure hozzájárulása és helye a nyelvészet történetében - A korai strukturalizmus és a 20. század főbb irányzatai
Elsajátítandó gyakorlati ismeretanyag:	<ul style="list-style-type: none"> - A fontos nyelvészeti elméletek történeti, filozófiai és kulturális kontextusba helyezése - A korábbi megközelítések összehasonlítása a kortárs keretrendszerekkel - A nyelvészeti paradigmák diakrón kritikai értékelésének képessége - historiográfiai módszerek alkalmazása nyelvészeti iskolák és elméletek elemzésére
A 2-4 legfontosabb kötelező irodalom felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	<p>Law, Vivien (2003). The History of Linguistics in Europe: From Plato to 1600. Cambridge University Press. ISBN-13: 9780521565325</p> <p>Matthews, Peter H. (1998). A Short History of Structural Linguistics. Cambridge University Press. ISBN-13: 9780521623674</p> <p>Morpurgo Davies, Anna (1998). Nineteenth-Century Linguistics. History of Linguistics Vol. IV, ed. Giulio Lepschy. London & New York: Longman. ISBN-13: 9780582294783</p>

<p>A 2-4 legfontosabb ajánlott irodalom felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)</p>	<p>James McElvenny (2024) A History of Modern Linguistics From the Beginnings to World War II. Edinburgh University Press. ISBN-13: 9781474470032 Matthews, Peter H. (1993). Grammatical Theory in the United States: From Bloomfield to Chomsky. Cambridge University Press. ISBN-13: 9780521458474 Joseph, John E., & Talbot J. Taylor (eds.) (1990). Ideologies of Language. Routledge. ISBN-13: 9780415046817</p>	
<p>Elmélet-gyakorlat aránya:</p>	<p>Elméleti óra óraszám: 100%</p>	<p>Gyakorlati óra óraszám: 0%</p>
<p>Az alkalmazott oktatási módszerek:</p>	<p>frontális előadás vizuális segédanyagokkal; kisebb esettanulmányok részletes elemzése</p>	
<p>Az értékelés módja:</p>	<p>írásbeli vizsga</p>	
<p>Az értékelés kritériuma:</p>	<p>Osztályzás háromfokú skálán: - 80-100% = Kiválóan megfelelt (5) - 60-79% = Megfelelt (3) - 0-59% = Nem felelt meg (1)</p>	
<p>Miként járul hozzá a tantárgy a doktori iskola képzési programjában tanulási eredményként megjelölt MKKR 8. szintű tanulási eredmények eléréséhez.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tudás: Ismeri az európai nyelvészet történetének főbb korszakait és alakjait; tisztában van azzal, hogyan kapcsolódik a nyelvészeti gondolkodás a tágabb esztétörténethez. - Képesség: A fontos nyelvészeti elméletek történeti, filozófiai és kulturális kontextusba helyezése; historiográfiai módszerek alkalmazása nyelvészeti iskolák és elméletek elemzésére - Attitűd: Nyitottságot mutat a különböző elméleti hagyományok iránt; értékeli a történeti kutatást mint a jelenlegi nyelvészeti vizsgálatok alapját. - Felelősség és autonómia: Képes önálló kutatás végzésére a nyelvészet története területén; eredményeit kritikai és történeti szemlélettel mutatja be tudományos környezetben. 	